

УДК 316.42:316:77

САВЧЕНКО С.В.

завідувач сектору супроводження
діяльності Вченої та спеціалізованих вчених рад
науково-організаційного відділу
Національного інституту
стратегічних досліджень (Київ, Україна)
E-mail: lanasav@mail.ru

ЕВОЛЮЦІЯ ПЕРЕХОДУ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА В «СУСПІЛЬСТВО ЗНАНЬ» В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Розкрито тенденції та перспективи розвитку інформаційного суспільства в умовах глобалізації, досліджено шляхи становлення інформаційного суспільства у розвинутих країнах світу та умови розвитку власних моделей інформаційного суспільства; виявлено характерні особливості моделей становлення інформаційного суспільства - західної і східної; розкрито шляхи та напрями оптимізації переходу інформаційного суспільства в «суспільство знань» в добу глобалізації.

Ключові слова: інформаційне суспільство, «суспільство знань», моделі інформаційного суспільства, проблеми інформаційного суспільства, гомеостат, глобалізація

Постановка проблеми

Актуальність теми дослідження в тому, що, по-перше, світ вступив у більш складний період розвитку, так як комплексні проблеми вимагають не просто важчих рішень, які є складнішими, а вироблення нового інструментарію аналізу інформаційного онтосу-соціуму-світу добу глобалізації. По-друге, на етапі становлення і розвитку інформаційного суспільства на перший план висуваються не проблеми подальшої технізації суспільства, як уже вважалося декілька років назад, а проблеми його інтелектуалізації, створення і упровадження нових інфотехнологій, що базуються на ефективному використанні головного стратегічного ресурсу суспільства – знань в адитивності з культурологічними процесами. По-третє, необхідно дослідити умови, за яких Україна зможе сформувати нове середовище свого проживання, яке буде базуватися на різноманітних і глибоко розвинутих інфраструктурах інформаційних технологіях та процесах, щоб знайти вихід з інформаційної кризи. То ж, на нашу думку, тенденція неухильного перекачування трудових ресурсів зі сфери матеріального виробництва в інформаційне середовище є істотним, але не єдиним симптомом інформаційної кризи, що наближається.

Мета статті – аналіз теоретико-методологічних засад інформаційного суспільства, що еволюціонує в «суспільство знань», та виявити проблеми його становлення і шляхи оптимізації.

Формулювання цілей статті:

- дослідити становлення інформаційного суспільства у розвинутих країнах світу (США, Європа, Японія) та умови розвитку власних моделей інформаційного суспільства;

Еволюція переходу інформаційного суспільства в «суспільство знань» в умовах глобалізації

- виявити характерні особливості моделей становлення інформаційного суспільства - західну і східну; з'ясувати головні тенденції процесу переходу інформаційного суспільства в «суспільство знання», коли інформація розглядається і використовується як стратегічний ресурс держави, зокрема в економічній сфері;

- розкрити шляхи та напрями оптимізації переходу інформаційного суспільства в «суспільство знань» в добу глобалізації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор

Еволюція переходу інформаційного суспільства в «суспільство знань» в добу глобалізації здійснюється на основі таких засобів передачі, як телебачення, телефон, факс, телекс, телеграф, Інтернет, які специфічно модифікують самі процеси інфокомунікації через всі засоби освіти, науки, культури, розглядаються у кореляції з епістемологічним пізнанням мультимедійних засобів.

Нами досліджено ряд концепцій, що сприяли переходу до «суспільства знань». Ще в 1950-1960-і рр. ХХ ст. ускладнення техніки вимагало нового підходу до аналізу сучасного соціуму – підвищення освітнього рівня не тільки управлінців, ІТП, але й основної маси працівників, щоб забезпечити оптимальний синтез людини з технікою а саме щоб сприяти трансляції інформації в знання. Було запропоновано навчання новій техніці, програмуванню, діловодству, в результаті чого піднявся інтелектуальний рівень працівників і всього суспільства. Доктрина «людських ресурсів», що включає арсенал соціального, інтелектуального, знанневого капіталу, сформувалася в умовах, коли НТР відкрила нові можливості для підвищення ефективності людських ресурсів, пов'язаних з новаційно-інформаційними технологіями. Вона стала реалізуватися за допомогою застосування ЕОМ та інших технічних засобів кібернетики, електронного моделювання процесів, кількісного аналізу господарських проблем, що сприяло раціоналізації факторів науки і відкривало нові горизонти перетворення соціуму на засадах науки.

Відбулося об'єднання «людських ресурсів» із зростаючими можливостями інформаційно-комунікаційних систем, зросла продуктивність праці у промисловості і сільському господарстві, підвищилася якість продукції, але й ця доктрина до початку 1980-х рр. вичерпала свої можливості» [1]. Наступному етапу еволюції інформаційного суспільства в «суспільство знань» сприяла доктрина «організаційного гуманізму». Бурхливий розвиток НТП виявив, що його найбільш наукоємні напрямки і тонкі технології можуть успішно розвиватися лише при умові, якщо працівник не тільки високоосвічений, але й має гідні матеріальні умови, гарний психологічний клімат, відчуває піклування про себе. Тому у 1980-і рр. інтенсивно розробляються шляхи більш ефективного використання людського потенціалу організацій, розвитку у них правильних «цінностей і «організаційної культури», налагодження духу новаторства і

підприємництва. Була звернена увага на покращення матеріального стану працівників, організацію гуманних цінностей, соціальної захищеності працівників. Це був результат подальшої адаптації системи до потреб розвитку інформаційного суспільства, що еволюціонувало у «суспільство знань». Модернізація, яка стала актуальним завданням для всього пострадянського простору, вимагала активної інформаційної політики.

Виклад основного матеріалу

Тому ми акцентуємо увагу на трьох наступних симптомах (проблемах) даного процесу, що здійснили вплив на становлення і розвиток інформаційного суспільства і є актуальними для даного дослідження: 1) Зростання кількості інформації підвищує можливості існуючих засобів обробки, передачі, збереження та інтегрування, що істотно знижує ефективність її використання у якості корисного продукту праці. Особливо зростає об'єм інформації наукових знань, який подвоюється кожні 2-3 роки та інтерпретує баланс людського духу через посередництво інфокомунікацій. Темпи розвитку апаратних засобів переробки інформації (ЕОМ), збереження і передачі її користувачам відповідає потребам створення світового інформаційного середовища (Інтернет) та у регіонах просторах, що еволюціонують від індустріальної технології виробництва до інформаційно-комп'ютерних моделей. 2) Відсутність єдиних універсальних програмно-інструментальних засобів утруднює проблеми опису, інтегрування, ідентифікації знань у різних предметних сферах та галузях життя соціуму, у всіх сферах науки, культури, освіти. З цією метою соціальної філософії слід розробити нові методи, які повинні дозволити людині не тільки правильно зрозуміти високо динамічну інформаційну картину світу, яка є надзвичайно динамічною, щоб досягнути єдності інформаційного обміну у природі і суспільстві, а навчитися цілеспрямовано формувати картину світу та перетворювати процеси природи-соціуму-екзистенції на рівні креативного управління. 3) Стратегічно важливою і довгостроковою уявляється проблема формування нової перспективної системи соціоінститутів освіти і виховання майбутніх поколінь людей, які будуть жити в інформаційному суспільстві і повинні освоювати когнітивні моделі в адитивності з систематизацією знань. Для подолання цих проблем слід враховувати і нові можливості інформаційного суспільства, яке може бути використано для підготовки професійно-кваліфікаційних кадрів з метою підтримання рівня розвитку інформаційного суспільства та формування творчої особистості. Тенденції еволюції інформаційного суспільства в «суспільство знань» базуються на використанні високоінтелектуальної інформації та креативних систем освіти, які відкривають нові можливості для інформаційної підтримки творчих процесів та нових методик навчання, потреб соціуму-прогресу-цивілізації. Враховуючи високу значущість проблеми, слід відзначити, що для вивчення процесів інформатизації необхідні знання інформатики і психології, що зливаються у нову дисципліну – інформаційна психологія, яка природно обновлюється в залежності від розвитку «суспільства знань». 4) Розвиток

Еволюція переходу інформаційного суспільства в «суспільство знань» в умовах глобалізації

комунікаційного середовища привів до розвитку мережевої віртуальної комунікації, яку слід розглядати як різновид смислової комунікації, змістом якої є обмін образами, інформаційними по природі, що транслюються через посередництво кодів-сигналів комунікації, які є відмінними по способам їх сприйняття. Мережева віртуальна комунікація, що породжує ряд сучасних проблем інформаційного суспільства, виникла на певному етапі розвитку інформаційної революції і розвивається паралельно з формуванням глобального інформаційного середовища, що є важливим у проекції етносів, цивілізацій, соціумів.

У розвинутих країнах світу (США, Європа, Японія) стали формуватися умови для становлення і розвитку власних моделей інформаційного суспільства, які в найбільшій мірі відповідають уявленням народів цих країн про суспільний устрій. Порівняння різних моделей інформаційних суспільств свідчить, що фінська модель розвитку інформаційного суспільства у найбільшій мірі відповідає уявленням людей про справедливе і високорозвинуте суспільне облаштування суспільства [2]. Необхідно відмітити, що за останні 25 років фіни зуміли не тільки створили конкурентоспроможну економіку на основі передових технологій і порівнятися зі США у продуктивності праці, але й звести до мінімуму головний недолік глобалізації - зростання соціальної нерівності. Фінська модель інформаційного суспільства різко відрізняється від американської, яка неминуче побудована на конкуренції приватних компаній і неминуче приводить до загострення соціальних конфліктів. Фінська модель інформаційного суспільства довела, що держава є головним учасником технічної революції, в результаті чого Фінляндія стала світовим лідером по частці доходів на НДР, що складає сьогодні 3,3 % від ВВП. Фінляндія зробила ставку на розвиток наукоємних інформаційних технологій, які приносять країні 45% ВВП, причому 85% інформаційно-технологічного обладнання, що виробляється в країні, йде на експорт. Фіни вважають, що їм вдалося побудувати перспективне суспільство інформаційного благоденства [3, с.149-150].

Саме зміну світогляду на межі тисячоліть підготувала революція у сфері комунікації та інформації, яка досягла таких масштабів, які не могли уявити собі попередні покоління. Масова комп'ютеризація, запровадження і розвиток найновіших інформаційних технологій привели до стрибка у сфері освіти, бізнесу, промислового виробництва, наукових досліджень і соціального життя. Інформація перетворилася на глобальний, у принципі невичерпний ресурс людства, яке вступило у нову епоху розвитку комунікацій – епоху інтенсивного освоєння цього інформаційного ресурсу і «небачених можливостей» управління. Саме інформація, управління і організації, як могутні локомотиви прогресу, у розвинутих країнах створили нову цивілізацію. Цей перехід розпочався у розвинутих країнах 1960-х рр. і завершився до середини 80-х рр. Кібернетика і синергетика внесли найбільший концептуальний внесок у сучасне розуміння інформаційного

суспільства та комунікацій, які працюють на рівні не поверхневих, а глибинних факторів. «Стратегічні комунікації беруть до уваги причини (мотиви) і наслідки, натомість на поверхні є лише чисті комунікації. Стратегічні комунікації щодо комунікацій тактичних (поверхневих) виступають як логіка чи риторика щодо мислення. Це ефективніші і дешевші засоби переконання людини, впливу на неї.» [4, с.189].

Тенденції розвитку інформаційного суспільства в добу глобалізації формуються у різних країнах з різною інтенсивністю і особливостями. У самому загальному вигляді слід виділити дві моделі такого становлення: західну і східну. У західній моделі основна роль відводиться лібералізації ринку інформаційних супермагістралей та їх універсального обслуговування. У східній моделі приділяється велика увага співпраці держави і ринку, спостерігається устремління встановити зв'язок між традиційними культурними цінностями і неминучими з формуванням глобального інформаційного суспільства змінами. В той же час у рамках кожної з цих моделей існують свої відмінності, які визначаються рівнем економічного і соціально-політичного розвитку того чи іншого соціуму. Одночасно стає очевидним, що поки що не всі країни готові досягти нового шаблону людського суспільства чи навіть підійти до неї.

Слід виокремити наступні головні тенденції цього процесу. По-перше, всюди інформація розглядається і використовується як стратегічний ресурс держави, зокрема в економічній сфері. Відбувається інтенсивне формування інформаційного сектора економіки, який розвивається сьогодні більш швидкими темпами, ніж інші галузі. По-друге, у всіх країнах інформація все більше стає предметом масового споживання населення. В результаті, проявляється рух до глобального інформаційного суспільства як загальна тенденція, особливо для розвинутих країн. Вказаний рух здійснює помітний вплив на політичне життя у різних країнах і на світовій арені у цілому, більш того – він стає складовою частиною державного і публічного управління. З однієї сторони, використання нових інформаційно-телекомунікаційних технологій представляє громадянам безпрецедентну можливість швидкого доступу до текстів законопроектів, документів ще на стадії їх попередньої розробки, до значного об'єму інформації по широкому спектру питань державного управління. З іншої сторони, воно збільшує ефективність роботи самих державних органів, допомагає налагодити більш тісну взаємодію між державою і суспільством, зокрема з метою оперативного вирішення поточних проблем. І однією із задач держави у цьому зв'язку стає створення ефективної системи забезпечення прав громадян і соціальних інститутів на вільне отримання, розповсюдження і використання інформації як необхідної умови демократичного розвитку. У результаті, в управлінській практиці використання нових інформаційних і телекомунікаційних технологій стало невід'ємним елементом: оволодіння інформацією являється на сьогоднішній день є найважливішим ресурсом як на внутрішньодержавному, так і на міжнародному рівні. Стрімкі і неоднозначні зміни соціальних, економічних,

Еволюція переходу інформаційного суспільства в «суспільство знань» в умовах глобалізації

політичних та інших умов міжнародного і всього суспільного життя, що відбуваються за умов становлення глобального інформаційного суспільства, викликали гостру необхідність у виробленні узгоджених дій міжнародної спільноти, направлених на визначення загальних принципів поведінки і основних засобів їх реалізації на рівні окремих країн, регіонів і глобального соціуму в цілому. «Чим вільнішою в історії ставала людина, тим менше можливостей для впливу виникало у держави, окрім комунікативних. Саме це і веде до постійного розвитку комунікацій, які випереджають за своїм розвитком всі інші сфери» [5, с.16].

У другій половині 1990-х рр. укрупнення і, відповідно, зростання технологічних і комунікаційних можливостей інформаційних компаній супроводжується формуванням якісно нових умов для збільшення інформаційної незалежності особистості і підвищенню контролю за діяльністю державних органів зі сторони ЗМІ і самих громадян, чому у немалій мірі сприяла діяльність ООН, міжнародних регіональних і неурядових організацій. Разом з тим, як засвідчила Окінавська зустріч країн «великої вісімки» в липні 2000р., міжнародна спільнота відчуває зростаючу загрозу у зв'язку з протиріччями, що несе у собі глобальне інформаційне суспільство. Поряд з очевидними благами інформаційна революція приносить і зовсім інші проблеми, серед яких загострюючи цифрова нерівність країн і регіонів, проблема правового регулювання мережі Інтернет, електронної комерції і оподаткування у цій сфері, питання інтелектуальної власності, проблема забезпечення безпеки і конфіденційності інформації, можливість психологічного впливу на індивідуальну і суспільну свідомість з метою нав'язування свого бачення противника, його образу, використовуючи інформаційно-комунікаційні технології. У силу глобального характеру інформаційного суспільства їх вирішення уявляється можливим лише за допомогою вироблення і реалізації відповідних міжнародних механізмів. З однієї сторони, жодна країна не здатна сама подолати даного роду проблеми, а з іншої – навіть якщо такі міжнародні механізми вдасться виробити, ефективність їх використання прямо буде залежати від виконання встановлених правил всіма учасниками глобального інформаційного обміну. В контексті цього процесу найважливішим поняттям глобального інформаційного обміну являється гомеостат, який слугує механізмом підтримки динамічної стабільності функціонування системи у певних межах. Гомеостат (Homeostat) – це базове функціональне поняття механізму переробки інформації, динамічної підтримки життєво важливих функцій і параметрів системи, що складається з системи, що управляє, і системи, якою управляють [6, С.9].

Якщо інформаційний простір формується в першу чергу новими об'єктами, хоча б у такому сегменті, як мас-медіа, то віртуальний простір значно інерційніший - тут мають значення старі об'єкти. Тенденції розвитку віртуальної комунікації в добу глобалізації відрізняються наступними особливостями: 1) збільшенням можливостей соціалізації особистості; 2)

розвитком виробництва знання; 3) розвитком мережевої економіки; 4) перетворенням інформації в один з основних ресурсів суспільства; 5) зміною основних характеристик комунікаційного середовища в один з основних ресурсів суспільства; 6) зміною основних характеристик комунікаційного середовища-часу і простору, стратифікацією інформаційного простору.

Основними компонентами сучасного «суспільства знань» виступають інформаційні ресурси, засоби інформаційного впливу, інформаційна інфраструктура, які допомагають формуванню знань. У свою чергу критеріями подальшого розвитку «суспільства знань» слугують: 1) якісне і кількісне зростання інформаційних ресурсів, засобів доставки інформації та інформаційної інфраструктури; зміна типів інформації, що доставляється споживачам; розвиток інформаційної інфраструктури як сукупності засобів щодо обробки і використання інформації, об'єднаних в комп'ютерні та інформаційні мережі. Глобальна інформаційна інфраструктура (Global information infrastructure - GII) як інформаційне утворення почало формуватися з 1995 р. групою розвинутих країн. Глобальна інформаційна інфраструктура розробляється як загальносвітова інформаційна мережа масового обслуговування населення планети на основі інтеграції глобальних і регіональних інформаційно-телекомунікаційних систем, а також систем цифрового телебачення і радіосповіщення, супутникових систем і зв'язку.

Таким чином, вразно проглядаються основні риси переходу інформаційного суспільства в «суспільство знань»: пріоритетне значення інформації, що породжує знання у порівнянні з іншими ресурсами; домінування інформаційного сектору у загальному об'єму ВВП та у ВНЗ; формування метанемержі як базової структури суспільства; інформація, знання і кваліфікація суб'єкта як головні фактори влади і управління. Отже, інформаційне суспільство ми розуміємо як суспільство нового типу, що формується у результаті нової глобальної революції, що породжується вибуховим розвитком і конвергенцією інформаційних і комунікаційних технологій; суспільство знання, тобто суспільство, у якому головною умовою добробуту кожної людини і кожної держави є знання, отримане завдяки доступу до інформації і вмінню з нею працювати; глобальне суспільство, у якому обмін інформацією не буде мати ні часових ні просторових, ні політичних меж, яке, з однієї сторони, сприяє взаємопроникненню культур, а з іншої – відкриває кожному співтовариству нові можливості для самоідентифікації.

Перехід інформаційного суспільства в суспільство знань має як оптимістичні, так і песимістичні прогнози і тенденції розвитку. Комплексна інформатизація, створення глобальних систем екологічного моніторингу на основі супутникових систем зв'язку, а також систем спостереження за політичною обстановкою у різних регіонах світу, створення нових високоефективних засобів для інформаційного моделювання і прогнозування екологічних, політичних, економічних і соціальних процесів – вже реальність найближчого майбутнього. Кожна нова інформаційна технологія

трансформує суспільство. Колись книги і друк створили карту Європи з країн-націй, бо вони активізували національні почуття, які до цього були пасивними. Серед останніх інновацій - телебачення і Інтернет, що створили глобалізоване суспільство, для якого кордони перестали бути пріоритетом.

Перетворення інформації на важливий ресурс розвитку сучасної цивілізації, усвідомлення інформації як товару, як засобу управління особистістю і суспільством, як інструмента влади, як знаряддя у політичній та економічній боротьбі, безперервне зростання об'ємів інформації на фоні стрімкого розвитку інформаційно-комунікаційних технологій – все це фактори, які означили перехід людства до третьої (поряд з аграрною та індустріальною) стадії розвитку, що тримала назву «інформаційне суспільство». Проте не встигли сформуватися в кінці 60-початку 70-х рр. 20 століття соціологами, філософами (Д.Белл, О.Тоффлер, М.Маклюен, Е.Масуда) ідеї інформаційного суспільства отримали однозначну відповідь, тлумачення і розуміння, як ЮНЕСКО виразила хвилювання обмеженістю концесії інформаційного суспільства. Позиція ЮНЕСКО передбачає просування концепції суспільства знання, а не світового інформаційного суспільства [7, С.82-84]. Вона основана на врахуванні все зростаючої плинності, динамічності оточуючого світу, тому її можна назвати «стратегією випереджаючого розвитку».

Найбільш чітко позиція ЮНЕСКО з питань співвідношення інформаційного суспільства і «суспільства знань» представлена в інтерв'ю замісника Генерального директора ЮНЕСКО з питань комунікації та інформації Абдул Вахід Хана. Відповідь на питання, чим концепція «суспільства знань» відрізняється від концепції «інформаційного суспільства» і чому у світі, де 80% людей не мають доступу до базових структур телекомунікацій, суспільство знань є ключем до кращого майбутнього, він відмітив, що « На самому ділі ці два поняття є взаємодоповнюючими. Інформаційне суспільство є функціональним блоком суспільства знань. Якщо концепція інформаційного суспільства пов'язана з ідеєю «технологічних інновацій», то поняття «суспільство знань» охоплює соціальні, культурні, економічні, політичні і економіко-правові аспекти перетворень, і відображає складність і динамізм подій, що відбуваються [8,С.22-26]. До числа істотних рис, що характеризують інформаційне суспільство, що еволюціонує у «суспільство знань» слід віднести:

- інформацію і знання як головну перетворюючу силу суспільства, а інформаційні ресурси як стратегічні ресурси суспільства;
- глобальну інформатизацію, стрімкий розвиток інформаційно-комунікативних технологій, що лежать основі «економіки знань»;
- динамізм, плинність, новизна і прискорення як найбільш характерні риси життя;
- цикл оновлення як виробничих, так і соціальних технологій складає 6-8 років, випереджаючи темпи зміни поколінь;
- безперервна освіта і здатність до перекваліфікації – невід'ємна

частина збереження соціального статусу особистості;

- доля кожної людини залежить від здібностей своєчасно знаходити, отримувати, адекватно сприймати і продуктивно використовувати нову інформацію.

Суспільство знань і нова парадигма освіти. Глобальні кризи (екологічний, ресурсний зростання нових ризиків і суперечностей (моральних, релігійних, політичних, економічних, техногенних) на межі ХХ і ХХІ століть виявили фундаментальну залежність людської цивілізації від тих здібностей і якостей особистості, які закладені те ще в освіті. Ще на початку 70-х рр. подана протиріч, що утворилися (цивілізаційних розривів) було виведено на рівень глобальних задач, так як мова стала йти про нову парадигму освіти. На початку 70-х рр. подолання протиріч, (цивілізаційних розривів) було зведено на рівень глобальних задач, привело до пошуків нової парадигми освіти. Стара модель «підтримуючого навчання»), що базувалася на фіксованих прийомах і методах, призначених для того, щоб тільки навчити людину справлятися з вже відомими, повторюваними ситуаціями, виявилася для сучасного суспільства не адекватною, відмінною рисою якого є змінність, яка прискорює темпи розвитку. Вхідження людської цивілізації в інформаційне суспільство і суспільство знань пред'являє нові вимоги до системи освіти. Метою освіти є не підготовка людини до майбутньої діяльності (перш за все, професійно), за рахунок накопичення якомога більшої кількості об'єму готових, систематизованих, визначально істинних (у силу авторитету науки) знань, а розвиток особистості, оволодіння особистістю способами набуття існуючих і породження нових знань. Характер принципів змін, що відбуваються у системі освіти, відображається у понятті «нова парадигма освіти». Якщо сутність старої парадигми освіти виражалася у гаслі «Освіта – на все життя», то нова освітня парадигма – це свого роду стратегія освіти для майбутнього, гасло якої «Освіта на протязі всього життя».

Сутність нової парадигми «суспільства знань» в умовах глобалізації характеризується наступними факторами:

- зміщення осьового акценту з засвоєння значних об'ємів інформації, накопиченої назавжди, на оволодіння способами безперервного набуття нових знань і вміння вчитися самотійно;

- освоєння навичок роботи з інформацією, з різноплановими і суперечливими даними, формування навичок самотійного (критичного), а не репродуктивного типу мислення;

- доповнення традиційного принципу «формувати професійні знання і навички», принципом «формувати професійну компетентність».

Інформатизація як складова нової парадигми освіти. Кардинальні зміни місця і ролі інформації у житті суспільства, наслідки інформаційного вибуху, стрімкий розвиток інформаційно-комунікативних технологій здійснюють істотний вплив на систему освіти, масштаб і значення якого ще не зовсім усвідомлені.

Еволюція переходу інформаційного суспільства в «суспільство знань» в умовах глобалізації

Висновки

Таким чином, реалізація державної інформаційної політики закладає основи для вирішення таких життєво важливих задач, як формування єдиного інформаційного простору України, її інтеграції у світовий інформаційний простір, приділяючи при цьому особливу увагу забезпеченню інформаційної безпеки особистості, суспільства і держави, розвитку сфери інформаційних послуг, удосконалення правового регулювання інформаційних процесів. Саме ці обставини і визначають зміст національних інтересів України в інформаційній сфері і потребу держави в забезпеченні її безпеки, що включає: 1) дотримання конституційних прав і свобод людини і громадянина у сфері отримання інформації та її використання, забезпечення духовного оновлення України, збереження і укріплення моральних цінностей суспільства, традицій патріотизму і гуманізму, культурного і наукового потенціалу країни; 2) інформаційне забезпечення державної політики України в інформаційній сфері, пов'язане з забезпеченням доступу громадян до відкритих державних інформаційних ресурсів; 3) розвиток нових інформаційно-комунікативних технологій, у тому числі індустрії засобів інформатизації, телекомунікації і зв'язку, забезпечення потреб внутрішнього ринку його продукцією та виходу на світовий ринок; 4) захист інформаційних ресурсів України від несанкціонованого доступу, забезпечення безпеки інформаційно-телекомунікаційних систем; 5) упровадження інформаційно-комунікативних систем в організаціях внаслідок інтенсифікації інформаційних процесів істотно сприяє скороченню тривалості управлінських циклів, тому виникає необхідність врахування динамічних інформаційних факторів при прийнятті рішень. 6). до одного з проектів загальнонаціонального значення слід віднести широкосмуговий доступ до мережі Інтернет (ШСД), тобто покриття території України такими засобами передачі інформації (зв'язку, телекомунікацій тощо), які дозволяють використати різношвидкісні технології доступу до інформації [9, с. 4-5]. Вирішення цих задач буде сприяти переходу до суспільства знань.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абдеев Р. Ф. *Философия информационной цивилизации* / Р. Ф. Абдеев. – М. : ВЛАДОС, 1994. – 336 с
2. Кастельс М. *Информационная эпоха: экономика, общество и культура* / М.Кастельс. - М.: ГУВШЭ, 2000. - 608 с.
3. Прангшвили И. В. *Энтропийные и другие системные закономерности : Вопросы управления сложными системами* / И. В. Прангшвили. – М. : Наука, 2003. – С. 149–150.
4. Почепцов Г. Г. *Контроль над разумом* / Г. Г. Почепцов. – К. : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2012. – С. 189.
5. Там само. – С. 16.
6. Степанов А. М. *Основы медицинской гомеостатики (Лекции по теории и практике биоинформационных коррекций)* / А. М. Степанов. – Москва: ИНФРА, 1993. – 222 с.
7. *От информационного общества – к обществам знания. ЮНЕСКО // Всемирный*

саммит по информационному обществу: Информационное издание / Сост. Е.И. Кузьмин, В.Р. Фирсов. – СПб, 2004. - С.82-84.

8. Дубов Д.В., Ожеван М.А. *Широкосмуговий доступ до мережі Інтернет як важлива передумова інноваційного розвитку України : аналіт. доп. / М. А. Ожеван. – К. : НІСД, 2013. – 108 с.*

REFERENCES

1. Abdeev R. F. Philosophy of the information civilization / R.F. Abdeev. -M.: VLADOS, 1994. -336 s.
2. Castells M. The Information Age: Economy, Society and Culture / M.Kastels. - M.: GUVSHE, 2000. - 608 p.
3. Prangishvili I.V. Entropy and other systemic laws: Issues management of complex systems / I.V. Prangishvili. - Moscow: Nauka, 2003. - P. 149-150.
4. Pocheptsov G.G. Control Rozum / G.G. Pocheptsov. - K.: Vidavnichy Dim "Kievo-Mogilyanska akademiya», 2012. - P. 189.
5. There itself. -С. 16.
6. Stepanov A.M. Fundamentals of medical homeostatics (Lectures on the theory and practice of bioinformatics corrections) / A.M. Stepanov. - Moscow: INFRA, 1993. - 222 p.
7. From the information society - a knowledge society. UNESCO // World Summit on the Information Society: Information Booklet / E.I. Kuzmin, V.R. Firsov. - St. Petersburg, 2004. - p.82-84.
8. Dubov D.V, Ozhevan M.A. Broadband access to the Internet as an important prerequisite for innovation development of Ukraine: Analytical additions / M.A Ozhevan. - K.: NISS, 2013. - 108 p

САВЧЕНКО, С.В., заведующая сектора сопровождения деятельности Ученой и специализированных ученых советов научно-организационного отдела Национального института стратегических исследований
E-mail: lanasav@mail.ru

ЭВОЛЮЦИЯ ПЕРЕХОДА ИНФОРМАЦИОННОГО ОБЩЕСТВА В «ОБЩЕСТВО ЗНАНИЙ» В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛИЗАЦИИ

Раскрыты тенденции и перспективы развития информационного общества в условиях глобализации и пути его перехода в «общество знаний»; исследованы пути становления информационного общества в развитых странах мира и условия развития собственных моделей информационного общества; выявлены характерные особенности моделей становления информационного общества – западной и восточной; раскрыты пути и направления оптимизации перехода информационного общества в «общество знаний в условиях глобализации».

Ключевые слова: информационное общество, «общество знаний», модели информационного общества, проблемы информационного общества, гомеостат, глобализация.

SAVCHENKO, SVETLANA, Head of the Sector of Support of the Academic and Specialized Academic Councils of Scientific-Organizational Department of the National Institute for Strategic Studies (Kyiv, Ukraine)
E-mail: lanasav@mail.ru

THE EVOLUTION OF THE INFORMATION SOCIETY IN TRANSITION

Еволюція переходу інформаційного суспільства в «суспільство знань» в умовах глобалізації

"KNOWLEDGE SOCIETY" IN THE AGE OF GLOBALIZATION

The evolution of the information society in transition "knowledge society" in the era of globalization. Tendencies and prospects of development of information society in the era of globalization, explored ways of information society in the developed world and the conditions of its own models of development of the information society; revealed the characteristic features of the models of the information society - western and eastern; the main tendencies of the transition process in the information society "knowledge society", where information is considered and used as a strategic resource in the economic sphere; Revealed route and directions optimization of information society in transition "knowledge society" in the era of globalization.

Key words: information society, "knowledge society" model of information society, information society, homeostat, globalization

Дата надходження рукопису 16.09. 2015 року

Рекомендовано до публікації 21.09.2015 року